

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
«Формування проєктної компетентності у майбутніх фахівців творчих
спеціальностей в умовах сталого розвитку»
здобувачки вищої освіти ступеня доктора філософії
Гапон-Байди Людмили Володимирівни
за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
(галузь знань 01 Освіта/Педагогіка)

Кафедра професійної освіти в сфері технологій та дизайну
Київського національного університету технологій та дизайну

Актуальність теми дослідження

Розвиток сучасного суспільства відбувається відповідно до принципів і цілей сталого розвитку, які охоплюють три ключові аспекти – екологічний, економічний та соціальний. Ці аспекти тісно пов'язані з професійною діяльністю майбутніх фахівців творчих спеціальностей і формують вимоги до їхньої підготовки.

Дослідження Гапон-Байди Л.В. присвячене підготовці здобувачів, які отримують вищу освіту на першому (бакалаврському) рівні та професійна діяльність яких має творчий характер. Вона пов'язана з проєктуванням візуального простору або створенням проєктів виробів з текстильних матеріалів, що мають покращені естетичні властивості. До таких спеціальностей належать 022 Дизайн, 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація та 015 Професійна освіта (Дизайн).

Сучасні випускники за цими спеціальностями повинні вміти працювати в умовах сталого виробництва, для чого їм необхідно розвивати проєктну компетентність. Опанування цією компетентністю є складним завданням, оскільки вимагає поєднання пошуково-дослідницької діяльності, креативного підходу та високого рівня технологічних навичок. Зважаючи на існування значної кількості теоретичних і експериментальних досліджень, проблема формування проєктної компетентності залишається недостатньо вивченою. Дисертаційне дослідження, присвячене обґрунтуванню концепції та розробці методики формування проєктної компетентності у майбутніх фахівців творчих спеціальностей в умовах сталого розвитку, а також створенню необхідних для цього засобів, є актуальним і робить значний внесок у розвиток теорії та практики професійної освіти.

Зв'язок теми дослідження з планами науково-дослідних робіт

Дисертацію виконано відповідно до тематичного плану науково-дослідних робіт Київського національного університету технологій та дизайну: «Інноваційні технології та сучасні методи підготовки фахівців для професійної освіти» (державний реєстраційний номер 0120U102353 шифр 6-1/20). Здобувачкою у межах зазначеної науково-дослідної роботи було розроблено методичні рекомендації для організації освітнього процесу формування проєктної компетентності у майбутніх фахівців творчих спеціальностей в умовах сталого розвитку.

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів полягав у наступному: участь (разом із керівником) у формулюванні мети дослідження; розробка планів та відповідних методик, а також реалізація всіх експериментальних досліджень; розробка експериментальних навчальних програм та відповідного навчально-методичного забезпечення; організація та проведення навчання здобувачів вищої освіти за розробленими експериментальними програмами; аналіз та обробка результатів; розробка (в деяких випадках разом із керівником) анкет, навчально-методичних матеріалів; написання тексту статей та підготовка ілюстрацій; участь в обговоренні результатів та формулюванні висновків.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків, рекомендацій, які захищаються

Обґрунтованість наукових результатів, висновків та рекомендацій забезпечується використанням загальнонаукових методів, фундаментальних положень з професійної освіти, педагогіки, освіти. При проведенні дисертаційного дослідження використані:

загальнонаукові методи аналіз та синтез – для дослідження сфери професійної підготовки фахівців творчих спеціальностей, стандартів спеціальностей, результатів педагогічного експерименту; абстрагування та конкретизація – для дослідження сфери формування проєктної компетентності в умовах сталого розвитку; узагальнення отриманої інформації з літературних джерел, документів, результатів власного дослідження; порівняння результатів констатувального та формувального експериментів; аналогія – для встановлення подібності між спеціальностями; моделювання – для розробки та побудови структурно-функціональної моделі формування проєктної компетентності в майбутніх фахівців творчих спеціальностей в умовах сталого розвитку; проєктування – для планування дисертаційного дослідження);

емпіричні методи вивчення літератури, документів – для одержання первинної інформації щодо стану та проблеми підготовки майбутніх фахівців до застосування проєктних технологій у професійній діяльності; анкетування – відкриті, закриті, змішані опитувальники для отримання зворотного зв'язку про вдалість опанування того чи іншого елемента дизайн-проєкту, а також наявних стилів навчання; педагогічне спостереження – для виявлення особистісних дій студентів з різними навчальними перевагами та їх реакції на зміну педагогічних методів; моніторинг – для діагностики, прогнозування та коригування предмету дослідження у процесі педагогічного експерименту; метод вивчення та узагальнення педагогічного досвіду; педагогічний експеримент – розроблений детальний алгоритм дій, показників та критеріїв для перевірки ефективності розробленої методики, виявлення недоліків, їх подальше коригування та підтвердження/спростування гіпотези;

статистичні методи для перевірки внутрішньої узгодженості розроблених анкет для опитування; для визначення типу даних та характеру їх розподілу у вибірках з метою визначення відповідних статистичних тестів; для обробки даних опитування та порівняння показників різних вибраних груп; для застосування визначених статистичних тестів з метою винайдення наявності чи відсутності

значущої різниці між вибірками; кореляційного аналізу досліджуваних процесів.

При обговоренні результатів дослідження та формулюванні висновків Гапон-Байдою Л.В. враховано узагальнений досвід і наукові досягнення як вітчизняних, так і закордонних учених, що підтверджує вичерпний перелік використаних джерел (разом 196 найменувань, з них 129 – іноземними мовами). Висновки та рекомендації, наведені в дисертації, сформульовані логічно та обґрунтовано. Методи статистичного та кореляційного аналізу обрані відповідно до типу отриманих даних та умов проведення експерименту. Обробка результатів проведена повно та професійно, що дозволяє бути впевненим у їхній достовірності.

Основні результати дослідження, ступінь їх наукової новизни та значущості

Основні положення, що визначають наукову новизну дисертаційної роботи полягають у тому, що *вперше*:

– визначено основні складові проєктної компетентності майбутнього фахівця творчих спеціальностей, що відповідають трьом аспектам сталого розвитку: наукова (пов'язана із економічним аспектом), творча (суспільним), технологічна (екологічним);

– розроблено концепцію та структурно-функціональну модель формування проєктної компетентності у майбутніх фахівців творчих спеціальностей в умовах сталого розвитку;

– доведено, що для формування проєктної компетентності необхідно враховувати переважаючі стилі навчання здобувачів. Найбільший вплив мають навчальні переваги у вимірах активний/рефлексійний та візуальний/вербальний.

Удосконалено зміст професійної підготовки майбутніх фахівців творчих спеціальностей шляхом упровадження методики формування проєктної компетентності в умовах сталого розвитку, яка полягає у самостійній розробці студентами творчих проєктів за тематикою навчання на основі п'яти етапів проєктування та семи елементів дизайн-проєкту.

Практичне значення результатів дисертаційної роботи

Полягає у впровадженні в освітній процес авторських навчальних програм та навчально-методичного комплексу з формування проєктної компетентності у майбутніх фахівців творчих спеціальностей в умовах сталого розвитку.

В освітню практику закладів вищої освіти впроваджено: матеріали для самостійної роботи здобувачів; бланки розробки проблемно-цільового етапу проєкту та технічного завдання, а також аналізу, оцінювання творчого доробку відомих дизайнерів та об'єктів проєктування однокласників; рефлексійні щоденники; таблиці методів та засобів формування елементів дизайн-проєкту на кожному етапі проєктування; поурочні опитувальники; вправи на розвиток рефлексії та для посилення комунікації між однокласниками та викладачами.

Підхід, запропонований автором для аналізу державних стандартів спеціальностей, освітньо-професійних програм та освітніх компонентів, є цінним інструментом для оцінки того, наскільки ефективно окремі заклади вищої освіти забезпечують педагогічні умови для збалансованого розвитку складових професійної діяльності майбутніх фахівців.

Матеріали дисертації впроваджено в освітній процес наступних ЗВО:

Київського національного університету технологій та дизайну в процес вивчення дисципліни «Креативні технології навчання» (довідка про впровадження № 05-62/1170 від 10.06.2024 р.), Інституту комп'ютерно-інформаційних технологій та дизайну МАУП в процес вивчення обов'язкової дисципліни «Дизайн-проектування» (довідка про впровадження № 2524 від 31.05.2024 р.), Відокремленого підрозділу «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв» (довідка про впровадження № 64/20-49 від 27.05.2024 р.).

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора

Основні положення і результати дисертаційного дослідження відображено у 5 працях в наукових фахових виданнях України. Наукові публікації відповідають вимогам п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44).

Перелік наукових праць, у яких відображені основні наукові результати дисертації:

1. Гапон-Байда Л., Деркач Т. Метод проєктів у підготовці студентів творчих спеціальностей. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2023. Т. 11, № 7. С. 29-36. DOI: 10.31110/2616-650X-vol11i7-004

2. Гапон-Байда Л., Деркач Т. Переважаючі стилі навчання студентів творчих спеціальностей та метод проєктів у їх підготовці. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2024. Т. 12, № 1. С. 39-47. DOI: 10.31110/2616-650X-vol12i1-006

3. Гапон-Байда Л., Деркач Т. Формування проєктної компетентності у майбутніх фахівців творчих спеціальностей. *Фізико-математична освіта*. 2024. Т. 39, № 2. С. 20-28. DOI: 10.31110/fmo2024.v39i2-03

4. Гапон-Байда Л. В., Деркач Т. М. Розвиток складових професійної діяльності студентів творчих спеціальностей. *Наукові інновації та передові технології. Серія «Педагогіка»*. 2024. № 5(33). С. 1075-1088. DOI: 10.52058/2786-5274-2024-5(33)-1075-1088

5. Гапон-Байда Л. В., Деркач Т. М. Проєктна компетентність майбутніх фахівців творчих спеціальностей в умовах сталого розвитку. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 6(34). С. 425-436. DOI: 10.52058/2786-6025-2024-6(34)-425-436

У всіх п'яти публікаціях у фахових журналах, що відображають основні результати дисертаційного дослідження, співавторів було двоє – власне дисертантка та її науковий керівник. Особистий внесок здобувачки у підготовці публікацій полягав у наступному: 1) у статті «Метод проєктів у підготовці студентів творчих спеціальностей» – формулювання мети дослідження, планування та проведення експерименту, представлення результатів, підбір та оформлення посилань; 2) у публікації «Переважаючі стилі навчання студентів творчих спеціальностей та метод проєктів у їх підготовці» – проведення опитування, представлення даних та їх обробка, формулювання висновків; 3) у праці «Формування проєктної компетентності у майбутніх фахівців творчих спеціальностей» – організація та проведення навчання здобувачів за розробленими експериментальними

програмами, розробка навчально-методичних матеріалів, оформлення статті; 4) у публікації «Розвиток складових професійної діяльності студентів творчих спеціальностей» – аналіз сучасного стану розвитку трьох складових професійної діяльності фахівця для 3-х спеціальностей та 9-ти освітніх програм трьох закладів вищої освіти, обробка та обговорення результатів, підбір та оформлення посилань; 5) у статті «Проектна компетентність майбутніх фахівців творчих спеціальностей в умовах сталого розвитку» – формулювання визначення, обґрунтування, розробка та експериментальна перевірка методики формування проектної компетентності в умовах сталого розвитку, висновки, оформлення.

Апробація результатів дослідження

Теоретичні, методичні та практичні положення дисертаційної роботи доповідались на 5 міжнародних, 1 всеукраїнській науково-практичних конференціях, 2 педагогічно-мистецьких читаннях.

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Гапон Л. В., Бровченко А. І. Підготовка майбутніх фахівців з художнього текстилю до застосування проектних технологій у професійній діяльності. *Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи* : тези доп. XI міжнар. наук.-практ. конф., м. Хмельницький, 25-26 листопада 2021 р. / Хмельницький: ХНУ, 2021. С. 254-255 (доповідь з публікацією).

2. Гапон-Байда Л. В. Фактори психологічної готовності майбутніх фахівців художнього текстилю до застосування проектних технологій. *Інноваційні практики наукової освіти*: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 15-19 грудня 2022 р. / Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2022. С. 205-213 (доповідь з публікацією).

3. Гапон-Байда Л. В. Педагогічні технології у підготовці майбутніх фахівців художнього текстилю до професії. *Стан та перспективи розвитку культурологічної науки*: збір. тез доп. VIII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Миколаїв, 22 груд. 2022 р. / Миколаїв: МФ КНУКіМ, 2022. С. 19-22. (доповідь з публікацією).

4. Hapon-Baida L. V., Derkach T. M. Educational Technology for the Formation of Project Competence for Engineering Students. *XVI International Conference on Mathematics, Science and Technology Education (Icon-MaSTEd 2024)*. May 15-17, 2024, Kryvyi Rih: <https://icon-masted.easyscience.education/2024/#program> (усна доповідь).

5. Гапон-Байда Л. В., Деркач Т. М. Формування професійної компетентності з проектування у студентів творчих спеціальностей. *Освітній альманах*: збірник студентських наукових праць. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2024. № 7. С. 87-91 (доповідь з публікацією).

6. Гапон-Байда Л. В., Деркач Т. М. Аналіз змісту освітніх програм спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». *IV Міжнародна науково-практична конференція «Технологічна і професійна освіта: проблеми і перспективи»*: збір. матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Глухів, 9 трав. 2024 р. / Глухів : Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2024. С. 45-47 (доповідь з публікацією).

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

7. Гапон Л. В. Роль проєктних технологій у професійній діяльності майбутніх фахівців художнього текстилю. *Бойчуківські читання : збір. наук. праць*. В. 2. Київ: КДАДПМД ім. М. Бойчука, 2021. С. 29-34 (доповідь з публікацією).

8. Гапон Л. В. Проєктні технології у професійній діяльності майбутніх фахівців художнього текстилю. *Неперервна педагогічна освіта XXI століття: збір. матеріалів XIX Міжнар. пед.-мист. читань пам. проф. О.П. Рудницької*. В. 5 (17). К.: Талком, 2022. С. 150-152 (доповідь з публікацією).

Оцінка мови та стилю дисертації

Дисертацію написано державною мовою, науковим стилем. Зміст дисертаційного рукопису логічно пов'язаний, структурований і послідовний. У роботі повністю висвітлено результати виконання кожного з п'яти дослідницьких завдань. Структура роботи визначена логікою дослідження та включає вступ, чотири розділи з висновками, загальні висновки, список використаних джерел (всього 196 найменувань, з яких 129 – іноземними мовами) та 19 додатків. Загальний обсяг дисертації складає 319 сторінок, з яких основний текст разом з літературою займає 229 сторінок, а додатки – 90 сторінок. У роботі також представлено 34 таблиці та 32 рисунки. Зміст, оформлення рукопису виконано згідно Наказу МОН України від 12.01.2017 р. №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова КМУ від 12 січня 2022 р. №44).

Загальний висновок

Вважати, що дисертаційна робота Гапон-Байди Людмили Володимирівни «Формування проєктної компетентності у майбутніх фахівців творчих спеціальностей в умовах сталого розвитку», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за актуальністю, ступенем новизни, науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам п. 5-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», та відповідає напряму освітньо-наукової програми Київського національного університету технологій та дизайну за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Рекомендувати дисертаційну роботу Гапон-Байди Людмили Володимирівни на тему «Формування проєктної компетентності у майбутніх фахівців творчих спеціальностей в умовах сталого розвитку», подану на здобуття ступеня доктора філософії до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Підпис *Білянська М.*
засвідчую Головуючий на засіданні
Зав. КАНЦ *Зав.*

Білянська М.

Марія БІЛЯНСЬКА